

い. し. けい 意志形

Teorija

U japanskom često 意志形(い. し. けい), vrlo star oblik glagola. U starom jeziku nastavak je bio ~む, a dodavao se na 未然形(み. ぜん. けい); bazu glagola koja za 五段 završava samoglasnikom *a* i na koju danas dodajemo negaciju, pasiv itd. Tokom Edo perioda, nastavak se iz む promijenio u う, a kako su samoglasnici *a* i *u* znatno različiti po konfiguraciji usta, zadnje *a* se s vremenom pomaknulo prema *o*.

辞書形	未然形	意志形
ある	Ø	あろう
くる	こ	こよう
する	し	しょう
~ます	Ø	~ましょう
~です	Ø	~でしょう
~だ	Ø	~だろう
食べる	食べ	たべよう
見る	見	見よう
~u	~a	~o + う
~い	Ø	かろう
~な	Ø	だろう

Na našu veliku sreću, tvorba je potpuno pravilna za 五段 glagole - dovoljno je samoglasnik zadnje more promijeniti u *o*.

Osnovno značenje - nagađanje bez pokrića

Ovakvo se značenje sve rjeđe sreće u svakodnevnom govoru i zvuči pomalo arhaično. Danas se za sva nagađanja ove vrste koristi だろう iza predikatnog oblika glavnog glagola. Pogledajmo primjere:

あした、雨が <u>ふろう</u> 。	<i>Valjda će sutra kiša.</i> (teatralno, arhaično)
あした、雨が <u>ふるだろう</u> 。	<i>Valjda će sutra kiša.</i>
武はここへ <u>来よう</u> 。	<i>Takeši će valjda doći ovdje.</i> (teatralno, arhaično)
武はここへ <u>来るだろう</u> 。	<i>Takeši će valjda doći ovdje.</i>
西洋人の食べ物 <u>は美味しくなかつた</u> 。	<i>Zapadnjačka hrana valjda nije fina.</i> (vrlo arhaično)
西洋人の食べ物 <u>は美味しくないだろう</u> 。	<i>Zapadnjačka hrana valjda nije fina.</i>

U arhaičnoj verziji ovaj oblik ima ograničenje kojeg smo u modernom jeziku oslobođeni - ne možemo ga lijepo koristiti za pretpostavke u prošlosti.

私のケーキも食べただらう。 *Pojeo si i moju tortu, zar ne.*
 私のケーキも食べたらう。 *Pojeo si i moju tortu, zar ne. (kolokvijalno)*¹

Poziv ili prijedlog

Kad rečenicu koja završava ovim oblikom uputimo sugovornicima, oni je tumače kao prijedlog ili poziv na radnju. Uočimo kako je razlika između nagađanja u starom obliku i poziva jedino u kontekstu - novi oblik nagađanja je zapravo vrlo koristan!

すしを食べに行こう。 *Hajmo na suši.*
 ゆび さ
 人に指を差すのをやめましょう。 *Hajmo ne pokazivati prstom na ljude.*

Namjera

Kažemo li iste rečenice iz prethodnog odlomka sami sebi (a ne usmjereno nekom sugovorniku, iako nas sugovornik možda čuje), bit će protumačene kao namjera. Razlika je ovdje sasvim kontekstualna i u načinu na koji kažemo - možemo na takvu situaciju gledati kao da samom sebi dajemo prijedlog. Ovakvo će se značenje pojavljivati pretežno u govornom, kolokvijalnom jeziku.

すしを食べに行こう。 *Ah, idem na suši.*
 ゆび さ
 人に指を差すのをやめよう。 *Trebao bih prestati pokazivati prstom na ljude.*

Pokušaj s ~ とする

Dodamo li na 意志形 i ~ とする, možemo izraziti pokušaj. Na hrvatskom *pokušavamo* mnogo različitih stvari, ali u japanskom su pokušaji nešto precizniji. Za razliku od ~ てみる kojeg već vjerojatno znamo, a koji izražava *pokus* više nego *pokušaj* (ne znamo ishod i zanima nas, ali nemamo željeni ishod), ovdje nas je briga za to kako će stvari završiti.

と
 花を取ろうとした。 *Pokušao sam ubrati cvijet.*
 つか
 猫がネズミを捕まえようとしている。 *Mačka pokušava uloviti miša.*

Značenje ovog pokušaja je vrlo precizno u vremenu - uvijek imamo osjećaj da govorimo o trenutku prije nego radnja uspije ili propadne. Zato ovaj oblik (uglavnom) nećemo koristiti kad želimo pričati o nečemu na čemu već neko vrijeme dugo radimo ili što ćemo pokušati učiniti daleko u budućnosti. Uočimo kako u prošlosti nemamo takvih problema.

りゅう. がく
 5年後、日本へ留学しようとする。 *Za pet godina ću pokušati studirati u Japanu. ✗*
 し. ごと がく. ほ
 いい仕事を確保するため、留学しようとしていた。
Pokušavao sam otići vani na studij kako bih si osigurao dobar posao. ✓

¹Vrlo često kraćenje na Tokijskom govornom području, događa se **samo iza prošlog oblika** predikata da se izbjegn timer dva uzastopna suglasnika *t / d*.

Zbog svoje uske povezanosti s vremenom, ponekad² ovakvi izrazi mogu izražavati da će se nešto upravo dogoditi - ne moraju imati nikakve veze s pokušajem! Ovo je vrlo često u pisanom jeziku i književnim djelima.

し. がつ 始

四月が始まろうとする。 *Četvrti mjesec samo što nije počeo.*

風が強まり、嵐が始まろうとしていた。

Vjetar je jačao, oluja samo što nije bila počela. (pričamo o događaju u prošlosti!)

Posljedično, neke situacije mogu prenijeti značenje znatno drugačije od onog koje smo možda htjeli. Iz istog razloga vrlo je često koristiti ih kao opis trenutka za priložne oznake vremena.

そつ. ぎょう

卒業しようとしている。 *Pokušavam diplomirati. ✗ Samo što nisam diplomirao. ✓*

の

うし

電車に乗ろうとしたとき、後ろから花子ちゃんの声が聞こえた。

Baš kad sam pokušao ući na vlak, čuo sam Hanako. ✗

Čuo sam Hanako taman kad sam htio ući na vlak. ✓

Unatoč uz čestice が, と, とも, にも

Vježba

²Uvijek ako se radi o glagolima koji nemaju svjesnog vršitelja.